

กฎหมายและมาตรการควบคุมบริษัทข้ามชาติ

แปลและเรียบเรียงโดย

ฝ่ายข้อมูลสนับสนุน บริษัท อิมเมจ พลัส คอมมิวนิเคชั่น จำกัด : 12 มีนาคม พ.ศ. 2557



กฎหมายและมาตรการควบคุมบริษัทข้ามชาติ

นับตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ธุรกิจระหว่างได้ขยายตัวและเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยสหรัฐฯ เป็นประเทศที่เป็นแหล่งกำเนิดของบริษัทข้ามชาติมากที่สุด ซึ่งในปัจจุบันบริษัทข้ามชาติเหล่านี้มีมากกว่า 200,000 บริษัททั่วโลก และมีอิทธิพลต่อชีวิตเรามาก โดยอาจมีผลดีในแง่ที่ว่าช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ ให้อยู่ในระดับใกล้เคียงกัน โดยการนำทรัพยากรในประเทศหนึ่งมาใช้ประโยชน์แก่ชาติต่างๆ และยังเกิดผลดีต่อประเทศที่รับการลงทุนจากต่างชาติ รวมถึงเทคโนโลยีต่างๆ ที่มาพร้อมกับการลงทุนและการสร้างงานในประเทศ ส่วนผลกระทบที่เกิดประเทศที่ต่างชาติเข้ามาลงทุนมีดังนี้

เศรษฐกิจ

1. การไหลเข้าของทุน - บริษัทข้ามชาติสามารถระดมทุน ได้จากทั้งในและนอกประเทศ ดังนั้นการระดมทุนในประเทศเพื่อลดความเสี่ยงต่ออัตราแลกเปลี่ยนจึงน่าจะเกิดประโยชน์แก่บริษัทข้ามชาติมากที่สุด ซึ่งกลายเป็นว่าไม่ได้นำเงินทุนจากต่างชาติเข้ามาลงทุนในประเทศผู้รับการลงทุน แต่ใช้เงินทุนของประเทศนั้นเองลงทุนหรือทำการซื้อกิจการ เป็นการช่วงชิงเงินทุนในประเทศที่มีอยู่อย่างจำกัดจากนักลงทุนในประเทศ และยิ่งกว่านั้นผลกำไรที่เกิดจากการลงทุนก็ยังคงส่งกลับไปยังบริษัทแม่ที่ต่างประเทศ ทำให้เงินไหลออกนอกประเทศ และเกิดการขาดดุลในประเทศผู้รับการลงทุนในที่สุด

2. การถ่ายทอดเทคโนโลยี - บริษัทข้ามชาติ ที่มีแหล่งที่มาจากประเทศพัฒนาแล้วได้รับการมองว่าเป็นประเทศที่อุดมไปด้วยความรู้ ข้อมูล และเทคโนโลยีอันทันสมัยซึ่งประเทศกำลังพัฒนาต้องได้รับการถ่ายทอด จึงเปิดโอกาสให้ประเทศที่พัฒนาแล้วมาลงทุนในประเทศ แต่ก็มีความหวังข้อหนึ่งคือ การถ่ายทอดเทคโนโลยีย่อมขึ้นอยู่กับการทำสัญญาซื้อขายเทคโนโลยี ซึ่งขึ้นอยู่กับการต่อรองของคู่กรณี เป็นลักษณะกึ่งผูกขาด เพราะไม่มีการแข่งขันทางด้านราคาจากประเทศอื่น จึงทำให้ประเทศผู้ลงทุนมีอำนาจในการต่อรองสูงอันอาจนำไปสู่ข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมในข้อจำกัดทางด้านราคา ปริมาณสินค้า อาณาเขตการใช้เทคโนโลยี และระยะเวลาการใช้ รวมถึงการห้ามประเทศที่รับการลงทุนผลิตสินค้าชนิดเดียวกับประเทศผู้ลงทุน และผู้ขายเทคโนโลยีมีสิทธิกำหนดราคาสินค้าที่ผู้ซื้อผลิตขึ้นโดยใช้เทคโนโลยีนั้น ทั้งหมดนี้ส่งผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และการส่งออกของประเทศกำลังพัฒนา

กฎหมายภายใน

มาตรการที่พบเห็นในกฎหมายภายในหลายๆ ประเทศ คือ การกำหนดให้คนชาติของตนเข้าไปมีกรรมสิทธิ์ร่วมในบริษัทต่างชาตินี้ที่เข้ามาประกอบกิจการในประเทศ หรือการออกกฎหมายห้ามมิให้มีการจัดตั้งบริษัทที่คนต่างชาติเป็นผู้ถือหุ้นทั้งหมด หรืออาจกำหนดให้คนชาติของตนเป็นผู้ถือหุ้นข้างมากในกรณีเป็นบริษัทร่วมทุน

มาตรการทางกฎหมายอื่นๆ เช่น การบังคับให้บริษัทข้ามชาติที่มาลงทุนต้องทำการผลิตโดยใช้วัตถุดิบจากแหล่งผลิตภายในประเทศ การบังคับให้ต้องฝึกอบรมคนงานที่เป็นคนชาติของประเทศผู้รับการลงทุน การจัดตั้งศูนย์การวิจัยและพัฒนาขึ้นในประเทศ นอกจากนี้ยังมีมาตรการที่ควบคุมและกำกับดูแลพฤติกรรมของบริษัทต่างชาติ เช่น กำหนดให้ต้องทำการขออนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่เสียก่อนจึงจะเข้ามาลงทุน ได้ รวมถึงการบังคับให้ใช้กฎหมายป้องกันการผูกขาดทางการค้า

กฎหมายระหว่างประเทศระดับสากล

1. The Set of Multilaterally Agreed Equitable Principles and Rules for The Conduct of Restrictive Business Practices : จัดทำโดย ที่ประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ มีลักษณะเป็นข้อเสนอแนะและแนวปฏิบัติสำหรับรัฐภาคีเพื่อป้องกันการผูกขาดทางการค้าที่ไม่เป็นธรรม

2. International Code of Conduct on the Transfer of Technology : จัดทำโดยที่ประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ ว่าด้วยการถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อกำหนดมาตรฐานและความเป็นธรรมในการถ่ายโอนเทคโนโลยี

3. International Code of Marketing of Breast-milk Substitutes : องค์การอนามัยโลกจัดทำขึ้นเพื่อจัดระเบียบในการผลิตผลิตภัณฑ์ที่ใช้เลี้ยงเด็กทารก เพื่อให้ผู้บริโภคมีความรู้และข้อมูลอย่างเพียงพอในผลิตภัณฑ์นั้น และควบคุมการจำหน่าย

4. Code of Conduct on Transnational Corporations : จัดทำขึ้นโดยคณะกรรมการสิทธิการของสหประชาชาติว่าด้วยบริษัทข้ามชาติเพื่อควบคุมพฤติกรรมของบริษัทข้ามชาติ

จะเห็นได้ว่า การลงทุนจากต่างชาติมีได้นำมาซึ่งเม็ดเงินเข้าประเทศแต่อย่างไรก็ตาม กลับกัน เงินทั้งหมดถูกส่งออกไปยังประเทศผู้ลงทุนทั้งหมดพร้อมกับกำไรที่มากกว่าทุนหมุนเวียนที่เหลือไว้ให้ประเทศไทย แต่สถานการณ์ปัจจุบันกลับทำให้ประเทศไทยอยู่ในสถานการณ์กลืนไม่เข้าคายไม่ออก เพราะจะทำกฎหมายที่เข้มงวดเกินไปก็จะทำให้ไม่มีใครมาลงทุนในประเทศ เช่น กรณีของบริษัท Panasonic เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2550 ได้มีการประกาศปิดโรงงานในประเทศไทยเพื่อไปตั้งโรงงานใหม่ในประเทศจีนเรียบร้อยแล้ว นำมาซึ่งปัญหาคนว่างงานในประเทศที่เพิ่มขึ้น ด้วยเหตุผลว่าประเทศไทยมีค่าแรงสูง ไม่เหมาะสำหรับเป็นตลาดแรงงานอีกต่อไป หรือจะเปิดเสรีทั้งหมดเลยประเทศไทยก็อยู่ในภาวะไม่สามารถต่อรองกับประเทศอื่นได้ จึงต้องคอยดูแลสถานการณ์กันต่อไปว่าประเทศไทยจะดำเนินนโยบายทางการค้าและ เศรษฐกิจอย่างไร เพื่อรักษาเสถียรภาพของตนเองให้มากที่สุด

ที่มา :

DRAFT INTERNATIONAL CODE OF CONDUCT ON THE TRANSFER OF TECHNOLOGY. (10 มีนาคม 2557).

<http://www.fordham.edu>

International Code of Marketing of Breast-milk Substitutes. (10 มีนาคม 2557). <http://en.wikipedia.org>

Global laws for a global economy: A case for bringing multinational corporations under international human rights law. (10 มีนาคม 2557). <https://journal.lib.uoguelph.ca>

Multinational Corporations: Good or Bad?. (10 มีนาคม 2557). <http://www.economicshelp.org>